DELEGATURA
UOKiK W KATOWICACH

Katowice, 20.10.2006r.

RKT-411-39/06/HS/MK

DECYZJA Nr RKT-72/2006

I. Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst. jedn. Dz.U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 ze zmian. Dz.U. z 2006r. Nr 157, poz. 1119) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zmian.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej „Aleja Majowa" z siedzibą w Gliwicach ul. Aleja Majowa 10a, 44-121 Gliwice,

-działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. Na podstawie art. 9 wymienionej na wstępie ustawy, **uznaje się** za praktykę ograniczającą konkurencję, nadużywanie przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach ul. Rybnicka 47 w Gliwicach, pozycji dominującej na lokalnym rynku dostawy wody na obszarze Gminy Gliwice, polegające na stosowaniu nieuczciwych cen za dostawę wody poprzez pobieranie od wszystkich odbiorców opłat w tej samej wysokości, bez różnicowania na poszczególne grupy taryfowe, co stanowi naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 tej ustawy, **i nakazuje się** zaniechania jej stosowania.

2. Na podstawie art. 11 ust. 1 wymienionej na wstępie ustawy, **nie stwierdza się** stosowania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach, praktyki ograniczającej konkurencję o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku odprowadzania ścieków na obszarze Gminy Gliwice, poprzez stosowanie nieuczciwych cen za odprowadzanie ścieków w drodze pobierania od wszystkich odbiorców opłat w tej samej wysokości, bez różnicowania na poszczególne grupy taryfowe.

3. Na podstawie art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się** na Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach **karę pieniężną** w wysokości 34.000 PLN (słownie: trzydzieściczterytysiącezłotych) płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy, w zakresie opisanym w punkcie I.1. sentencji niniejszej decyzji.

II. Na podstawie art. 70 w związku z art. 75 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst. jedn. Dz.U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 ze zmian. Dz.U. z 2006r. Nr 157, poz. 1119), oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu wszczętego na wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej „Aleja Majowa" w Gliwicach, postępowania w sprawie praktyk ograniczających konkurencję przeciwko Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

postanawia się **znieść wzajemnie koszty** tego postępowania.

Uzasadnienie

W dniu 27.01.2005r. wpłynął do Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach wniosek (uzupełniony pismami otrzymanymi w dniu 21.02.2005r. oraz 21.03.2005r., (karty nr od 1 do nr 4, od nr 8 do nr 39 oraz od nr 41 do nr 43) Spółdzielni Mieszkaniowej „Aleja Majowa" w Gliwicach (zwana dalej SM „Aleja Majowa", Spółdzielnią lub Wnioskodawcą), dotyczący wszczęcia postępowania w sprawie praktyk ograniczających konkurencję przeciwko Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji w Gliwicach (zwane dalej PWiK Sp. z o.o.). Z wniosku o wszczęcie postępowania wynika, iż SM „Aleja Majowa" zarzuciła PWiK Sp. z o.o. stosowanie nieuczciwych cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków, poprzez pobieranie jednolitych opłat za dostawę wody oraz odprowadzenie ścieków dla wszystkich odbiorców bez różnicowania tych opłat na taryfowe grupy odbiorców, co stanowi praktykę ograniczającą konkurencję o jakiej mowa w art. 8 ust.1 i art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (zwana dalej ustawą antymonopolową) polegającą na stosowaniu nieuczciwych cen.
Z wniosku o wszczęcie postępowania wynika, iż PWiK Sp. z o.o. obciąża odbiorców wody i odprowadzających ścieki opłatami w oparciu o taryfę za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków jednolitą opłatą za dostawę 1m^3 wody i jednolitą opłatą za odprowadzenie 1m^3 ścieków, bez różnicowania tych opłat na taryfowe grupy odbiorców. Opłata ta została ustalona uchwałą Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 02.12.2004r. o zatwierdzeniu taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe zaopatrzenie ścieków, z której to taryfy wynika, iż określono jedną opłatę za dostawę wody oraz odprowadzanie ścieków. Zdaniem Wnioskodawcy ustalając jednolitą cenę bez różnicowania tych opłat na taryfowe grupy odbiorców, PWiK Sp. z o.o. naruszyło przepisy art. 20 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst. jedn. Dz.U. z 2006r. Nr 123, poz. 858), zobowiązującej przedsiębiorców do ustalenia taryfy na podstawie niezbędnych przychodów po dokonaniu ich alokacji na poszczególne taryfowe grupy odbiorców usług, co ma doprowadzić do zróżnicowania cen i stawek opłat dla poszczególnych grup odbiorców na podstawie udokumentowanych różnic kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Zdaniem Spółdzielni przepisy wykonawcze do ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków obowiązujące w dniu złożenia wniosku tj. rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2002r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 26, poz. 257), w § 13 ust. 3, § 4, § 5 nakazywały różnicowanie taryfy dla poszczególnych grup odbiorców. Natomiast § 10 tego rozporządzenia wskazywał „w szczególności" jako taryfowe grupy odbiorców usług: gospodarstwa domowe oraz przemysłowych odbiorców usług. Ponadto zdaniem Spółdzielni, PWiK Sp. z o.o. poprzez nie różnicowanie opłat za dostawę wody i odprowadzanie ścieków, stosuje nieuczciwe i zawyżone ceny, albowiem jednostkowy koszt oczyszczania ścieków z gospodarstw domowych jest niższy niż koszt oczyszczania ścieków przemysłowych.

Dlatego też postanowieniem z dnia 13.04.2005r. (karta nr 44) w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej również organem antymonopolowym) zostało wszczęte na wniosek SM „Aleja Majowa" postępowanie antymonopolowe przeciwko PWiK Sp. z o.o. w Gliwicach zgodnie z żądaniem Wnioskodawcy.

W ustosunkowaniu się do wszczęcia postępowania, w piśmie z dnia 20.04.2005r. (karty od nr 47 do nr 221) PWiK Sp. z o.o. zajęło stanowisko, iż opracowało taryfy stanowiące zestawienie cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków obowiązujące m.in. na terenie Gminy Gliwice, na podstawie zasad określonych w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę oraz zbiorowym odprowadzaniu ścieków tj. od art. 20 do art. 23 tej ustawy. Ponadto taryfy zostały opracowane zgodnie z obowiązującymi w dniu sporządzania taryfy przepisami rozporządzenia z dnia 12 marca 2002r. w sprawie określenia taryf, wzoru

wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, oraz obowiązujących regulaminów usług dostawy wody i odbioru ścieków świadczonych przez PWiK Sp. z o.o. Taryfy zostały ustalone dla gospodarstw domowych, przemysłu oraz pozostałych odbiorców w tej samej wysokości, biorąc pod uwagę sposób korzystania z urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych oraz różnicowanie kosztów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Dlatego też wyłoniono jedną podstawową taryfową grupę odbiorców usług, która obejmuje zarówno gospodarstwa domowe jak i odbiorców przemysłowych i pozostałych. Zdaniem PWiK Sp. z o.o. opierając się na przepisach ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (…) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14.12.2004r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. Nr 279, poz. 2758), ścieki odprowadzane z urządzeń kanalizacyjnych miast są ściekami komunalnymi, będącymi mieszaniną ścieków pochodzących od wszystkich odbiorców na danym terenie tj. gospodarstw domowych, przedszkoli, szkół zakładów przemysłowych. Dlatego też nie ma możliwości wyodrębnienia w przypadku takiej mieszaniny, kosztów oczyszczania i opłat za korzystanie ze środowiska dla poszczególnych rodzajów ścieków wchodzących w jej skład. Natomiast dostawcy ścieków przemysłowych zawierając umowę o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków zobowiązani są do podpisania załącznika do umowy określającego jakość ścieków, które wolno odprowadzać do kanalizacji bez ponoszenia dodatkowych kosztów. Załącznik do tej umowy precyzuje wysokość dopuszczalnych stężeń. PWiK Sp. z o.o. natomiast dokonuje okresowej kontroli jakości ścieków odprowadzanych z zakładów przemysłowych do kanalizacji miejskiej. Jeżeli ich skład nie odpowiada warunkom określonym w załączniku, wówczas naliczane są opłaty dodatkowe.

Organ antymonopolowy ustalił co następuje

Przedmiotem działalności PWiK Sp. z o.o. jest m.in. pobór i uzdatnianie wody, działalność usługowa w zakresie rozprowadzania wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, badania i analizy techniczne składu wody i ścieków. Przedsiębiorca ten świadczy swojej usługi na obszarze gmin: Gliwice, Pyskowice, Rudziniec oraz Sośnicowice. Na obszarze swojej działalności nie posiada konkurentów na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

W dniu 19 września 2002r. Rada Miejska w Gliwicach podjęła uchwałę Nr XL/950/02 w sprawie uchwalenia regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na obszarze miasta Gliwice (karty od nr 119 do nr 142). Zgodnie z przepisami tego regulaminu PWiK Sp. z o.o. ma obowiązek dostarczać wodę oraz przyjąć do publicznego systemu kanalizacyjnego ścieki bytowe lub przemysłowe od odbiorcy usług.

Jak wynika z informacji przekazanych przez PWiK Sp. z o.o., przedsiębiorca ten ok. (…)% sprzedawanej przez siebie wody dostarcza gospodarstwom domowym a ok. (…)% pozostałym odbiorcom, w tym ok. (…)% z ogólnej ilości sprzedawanej wody dla celów przemysłowych. Ponieważ Gmina Gliwice należy do jednej z najbardziej uprzemysłowionych gmin Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, w kręgu odbiorców wody PWiK Sp. z o.o. znajduje się wielu przedsiębiorców takich jak np. (karty od nr 243 do nr 252): Kompania Węglowa SA, OPEL Polska Sp. z o.o. w Gliwicach, zakłady produkcyjne z sektora hutniczego, chemicznego, energetycznego, spożywczego a także firmy usługowe np. stacje paliw. Przedsiębiorcy ci zużywają wodę zarówno dla celów socjalno-bytowych jak i przemysłowych o czym świadczą przesłane zarówno kopie przykładowych umów z przedsiębiorcami (karty od nr 70, 79, 89) jak i informacje przekazane przez niektórych odbiorców przemysłowych (karty nr 270, 276, 281, 285, 295, 296, 301, 303). Należy również zaznaczyć, iż odbiorcami wody są również nieliczni przedsiębiorcy, u których woda w procesie produkcyjnym wchodzi w kontakt z art. spożywczymi jak np. piekarnie i cukiernie (karta nr 70 i 247).

Zasady działalności przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków oraz ustalania opłat za świadczone usługi reguluje ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zgodnie z

powyższymi przepisami opłaty za świadczone przez PWiK Sp. z o.o. usługi określa taryfa, która zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (zwana dalej ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu….), jest ustalona na okres jednego roku. Taryfa powinna być ustalona na podstawie niezbędnych przychodów po dokonaniu ich alokacji na poszczególne taryfowe grupy odbiorców. Natomiast ceny i stawki opłat określone w taryfie, różnicowane są dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców na podstawie udokumentowanych różnic kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Taryfy zgodnie z art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (…) podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy. Przedsiębiorstwo wodociągowe w terminie 70 dni przed planowaną datą wejścia taryf w życie, przedstawia radzie gminy wniosek o ich zatwierdzenie. W przypadku nie zatwierdzenia przez radę gminy taryf w terminie 45 dni od dnia złożenia wniosku, wchodzą one w życie po upływie 70 dni od dnia jego złożenia.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 w/w ustawy, szczegółowe sposoby ustalania taryf w tym m.in. kryteria różnicowania cen, określa w odpowiednim rozporządzeniu minister właściwy do spraw gospodarki przestrzennej. Dlatego też Minister Infrastruktury w dniu 12 marca 2002r. wydał rozporządzenie w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (zwane dalej rozporządzeniem w sprawie określenia taryf z 2002r.). Rozporządzenie to zostało zastąpione obowiązującym od dnia 16 sierpnia 2006r. rozporządzeniem Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006r. w sprawie taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków (Dz.U. Nr 127, poz. 886). Zgodnie z przepisami zarówno rozporządzenia z 2002r. jak i aktualnie obowiązującego rozporządzenia, taryfy mają zapewnić przedsiębiorcy wodociągowemu, m.in. uzyskanie niezbędnych przychodów oraz wyeliminować subsydiowanie skrośne tj. pokrywanie kosztów dotyczących jednego rodzaju działalności lub jednej z grup odbiorców, przychodami pochodzącymi z innego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub innej taryfowej grupy odbiorców. W myśl zapisów obu rozporządzeń, w taryfach powinno się określać m.in. taryfowe grupy odbiorców oraz rodzaje i wysokość cen i stawek opłat. Ponadto taryfowe ceny i stawki opłat ustala się w taki sposób aby na ich podstawie oraz zakresu i rozmiaru świadczonych usług możliwe było obliczenie należności za korzystanie z tych usług. Jako niezbędne przychody w rozumieniu przepisów obu rozporządzeń należy rozumieć koszty eksploatacji i utrzymania w tym opłaty za korzystanie ze środowiska, marżę zysku itd.

Paragraf 10 rozporządzenia w sprawie określania taryf z 2002r. stanowił, iż przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa alokację kosztów odpowiednio dla zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, w szczególności na następujące taryfowe grupy odbiorców: gospodarstwa domowe i przemysłowych odbiorców usług. Aktualnie obowiązujące rozporządzenie w § 10, co prawda nie wskazuje w szczególności na te dwie grupy odbiorców, jednakże w dalszym ciągu stanowi, iż przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa alokację kosztów na taryfowe grupy odbiorców dla zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, co oznacza, iż w dalszym ciągu istnieje obowiązek dokonywania alokacji kosztów na taryfowe grupy odbiorców usług.

Z kolei § 11 zarówno rozporządzenia w sprawie określenia taryf z 2002r. jak i aktualnie obowiązującego rozporządzenia stanowi, iż alokacji kosztów na poszczególne grupy taryfowe, dokonuje się uwzględniając lokalne uwarunkowania, a w szczególności wielkość zróżnicowania kosztów świadczenia usług w poszczególnych grupach odbiorców usług mierzoną kosztami jednostkowymi. Następnie dokonuje się podziału kosztów na odpowiednie grupy taryfowe, przyjmując wskaźniki alokacji kosztów wyliczone na podstawie udziałów poszczególnych grup odbiorców w całkowitej ilości dostarczonej wody lub odebranych ścieków oraz ustalonych w oparciu o ewidencję księgową w odniesieniu do określonych w tym przepisie kosztów. Przy przyjęciu takich metod alokacji kosztów, koszt dostawy wody dla poszczególnych grup odbiorców może być różny. W myśl również powyżej wymienionych rozporządzeń, taryfowe ceny i stawki opłat powinny być skalkulowane i różnicowane w taki sposób, żeby zapewnić eliminację

subsydiowania skrośnego oraz łatwość ustalenia i sprawdzenia należności za świadczenie usług. Oznacza to, iż przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne posiada obowiązek dokonywania alokacji kosztów na poszczególne grupy odbiorców w przypadku jeśli istnieją udokumentowane różnice w kosztach dostawy wody dla poszczególnych odbiorców. Szczegółowy sposób ustalania taryf i wysokości opłat określają przepisy obu tych rozporządzeń. Jak wynika z tabel stanowiących załącznik do tych rozporządzeń, jednym z elementów zarówno kosztu dostawy wody jak i odprowadzania ścieków jest koszt opłaty za korzystanie ze środowiska, który powinien być alokowany na poszczególne taryfowe grupy odbiorców usług. Wysokość opłat za korzystanie ze środowiska tj. za pobór wody dla poszczególnych celów, jest określana przez odpowiednie organy w rozporządzeniu wykonawczym w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska. Opłaty te w zależności od dokonywanych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne procesów uzdatniania wody, podlegają przemnożeniu przez współczynniki różnicujące wynikające z tego rozporządzenia.

W niniejszej sprawie w dniu 18.10.2004r. PWiK Sp. z o.o. złożyło do Prezydenta Miasta Gliwice wniosek o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Gliwice na okres od 01.01.2005r. do 31.12.2005r. (karta nr 143). Jak wynika z informacji zawartych przez PWiK Sp. z o.o. w tym wniosku, taryfy opracowano zgodnie z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz przepisami wykonawczymi do tej ustawy tj. m.in. rozporządzeniem w sprawie określenia taryf z 2002r. Ceny i stawki opłat, zawarte w ww. taryfach określono na podstawie niezbędnych przychodów dla prowadzenia działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Gliwice. Do wniosku dołączono tabele wymagane zgodnie z rozporządzeniem w sprawie określania taryf z 2002r., na podstawie których ustalono opłaty za dostawę wody i odprowadzanie ścieków oraz uzasadnienie przedsiębiorcy wysokości tych opłat.

Jak wynika z tego wniosku (karta nr 169), PWiK Sp. z o.o. wyłoniło jedną podstawową grupę odbiorców, do których zaliczyło takich odbiorców jak: gospodarstwa domowe, odbiorców przemysłowych i pozostałych. Również w zakresie odprowadzania ścieków wyłoniono zasadniczo jedną taryfową grupę odbiorców usług. Obejmuje ona zarówno odbiorców, jakimi są gospodarstwa domowe, jak i odbiorców przemysłowych i pozostałych. Stąd też zaproponowano następujące opłaty za dostawę wody i odprowadzanie ścieków na 2005r., które następnie zostały zaakceptowane uchwałą Rady Miejskiej w Gliwicach :

Lp.	Taryfowa grupa odbiorców	Wyszczególnienie	Cena/stawka		Jednostka miary
			netto	Z VAT	
WODA					
1.	Gospodarstwa domowe, odbiorcy przemysłowi i poza przemysłowi odbiorcy usług	Cena za 1m3 dostarczone wody	3,25	3,48	zł./m3
ŚCIEKI					
1.	Gospodarstwa domowe, odbiorcy przemysłowi i poza przemysłowi odbiorcy usług	Cena za 1m3 odebranych ścieków	3,47	3,71	zł./m3

Przyczyną wyłonienia jednej taryfowej grupy odbiorców wody jest zdaniem PWiK Sp. z o.o. (karta nr 171) fakt, iż zbiorowe zaopatrzenie w wodę dokonywane jest dla wszystkich odbiorców usług w oparciu o takie same zasady technologiczne i techniczne. Dotyczy to zarówno zbiorowego zaopatrzenia w wodę budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych oraz budynków użyteczności publicznej, przeznaczonych na cele usługowo-handlowe i odbiorców przemysłowych. We wszystkich tych przypadkach woda poddawana jest tym samym procesom. Ponadto znaczna ilość odbiorców korzystających z usług przedsiębiorstwa w zakresie dostawy wody jest równocześnie dostawcami ścieków do urządzeń kanalizacyjnych. Dostarczana przez PWiK Sp. z

o.o. woda pochodzi z własnych ujęć podziemnych oraz z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów SA w Katowicach. Woda z ujęć podziemnych podlega uzdatnieniu poprzez redukcję zawartości żelaza i manganu oraz zmniejszeniu jej twardości. Ponadto zdaniem PWiK Sp. z o.o. (karta nr 176) wpływ na przyjęcie stawek w jednej wysokości miało ujednolicenie opłat za korzystanie ze środowiska tj. za pobór wody. Zdaniem PWiK Sp. z o.o. to właśnie ta pozycja miała wpływ na wcześniejszy podział taryfowych grup odbiorców. Równocześnie jak wynika z informacji zawartych we wniosku o zatwierdzenie taryf na 2005r., zaproponowane opłaty gwarantują w roku ich obowiązywania realizację zysku na poziomie umożliwiającym pozyskanie środków na realizację planowanych i koniecznych zadań modernizacyjnych.

Podobnie również wyodrębniono jedną stawkę opłat za odprowadzanie ścieków, która obejmuje zarówno odbiorców jakimi są gospodarstwa domowe jak i odbiorców przemysłowych i pozostałych odbiorców. Zdaniem PWiK Sp. z o.o. wprowadzenie jednolitej stawki opłat za odprowadzanie ścieków wynika m.in. z zapisów „Regulaminu usług dostawy wody i odbioru ścieków świadczonych przez PWiK Sp. z o.o. na terenie miasta Gliwice" (karty od nr 16 do nr 38). Zgodnie z § 7 tego regulaminu, przedsiębiorca ten ma prowadzić bieżącą kontrolę ilości i jakości odprowadzanych ścieków bytowych i przemysłowych pod względem ich zgodności z obowiązującymi normami oraz kontrolę przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych. Stosownie do § 8 tego regulaminu, PWiK Sp. z o.o. ma prawo obciążyć odbiorcę usług kosztami wykonanych przez siebie kontroli i analiz jakości m.in. jeżeli ścieki odprowadzone do publicznej sieci kanalizacyjnej przekraczają dopuszczalne normy, niezależnie od prawa naliczania opłat dodatkowych za odprowadzanie ścieków. Umowy na odbiór ścieków mogą dotyczyć odbioru ścieków bytowych oraz przemysłowych (karta nr 31) i regulują m.in. ilość i jakość tych ścieków, warunki świadczenia usług oraz procedury i warunki kontroli urządzeń kanalizacyjnych. W przypadku odbiorców przemysłowych, zgodnie z rozdziałem XII tego regulaminu, załącznik do umowy określa obowiązujące normy umowne jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzone do publicznej sieci kanalizacyjnej oraz wysokość i sposób naliczania opłat dodatkowych za przekroczenie ww. norm. Jeśli skład ścieków przekracza dopuszczalne normy wówczas PWiK Sp. z o.o. ma prawo nakazać zastosowanie niezbędnych urządzeń podczyszczających, ewentualnie określić odrębne warunki odbioru ścieków. W przypadku przekroczenia obowiązujących norm zanieczyszczeń stosuje się opłatę dodatkową. Obowiązek przeprowadzenia analizy ścieków spoczywa na PWiK Sp. z o.o. Odbiorca natomiast ma obowiązek zawiadomić PWiK Sp. z o.o. o wszelkich wprowadzonych przez siebie zmianach technologii mających wpływ na parametry ścieków oraz umożliwić pracownikom PWiK Sp. z o.o. dostęp w każdym czasie do miejsc kontroli jakości ścieków przemysłowych wprowadzanych do urządzeń oraz przeprowadzania kontroli sieci i urządzeń do podczyszczania ścieków.

Jak wynika z informacji przekazanych przez PWiK Sp. z o.o. (karta nr 48), przedsiębiorca ten opierając się na zapisach zawartych w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu (…), ponieważ jakość ścieków odprowadzanych od dostawców przemysłowych mieści się w granicach norm dla ścieków komunalnych uznał, iż ścieki te są mieszaniną wszystkich ścieków odprowadzanych na jego terenie z gospodarstw domowych, szkół, szpitali i zakładów przemysłowych, dlatego też nie ma możliwości wyodrębnienia dla tej mieszaniny kosztów oczyszczenia i opłat za korzystanie ze środowiska. Ponadto dostawcy ścieków przemysłowych (karta nr 49) zawierając z PWiK Sp. z o.o. umowę o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków zobowiązani są do podpisania załącznika do umowy, określającego jakość ścieków, które wolno odprowadzać do kanalizacji bez ponoszenia dodatkowych kosztów. Załącznik ten precyzuje wysokość dopuszczalnych stężeń poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń. Podstawą do ich określenia było rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20.07.2002r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz.U. z 2002r. Nr 129, poz. 1108). Potwierdzeniem powyższego są kopie zabranych w tym postępowaniu umów o dostawę wody i odprowadzanie ścieków, z których wynika, iż dostawcy ścieków będący zakładami usługowymi lub przemysłowymi, w zależności od rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej pobierają wodę dla celów socjalnych lub socjalnych i produkcyjnych (karty od nr 55

do nr 118). Załączniki do tych umów określają jakich odpadów stałych i płynnych nie można wprowadzać do kanalizacji oraz wielkość stężeń zanieczyszczeń w ściekach, które nie mogą być przekroczone. Ponadto umowy te stanowią, iż w przypadku przekroczenia możliwych wielkości stężeń zanieczyszczeń, usługobiorca czyli wprowadzający ścieki do kanalizacji będzie uiszczał opłaty dodatkowe. W celu realizacji tego obowiązku, laboratorium PWiK Sp. z o.o. wykonuje kontrole analityczne jakości ścieków odprowadzanych z zakładów przemysłowych do kanalizacji miejskiej. Wszelkie przekroczenia dopuszczalnych norm jakości ścieków są wykrywane na podstawie analiz próbek ścieków pobieranych przez laboratorium przedsiębiorstwa w studzience kontrolnej. Następnie na podstawie wyników analiz (przekroczeń norm jakości ścieków), naliczane są karne opłaty dodatkowe zgodnie z załącznikiem do umowy (karty nr 228 i 229).

W oparciu o podobne zasady zostały ustalone taryfy za dostawę wody i odprowadzenie ścieków na 2006r. (karty od nr 332 do nr 366).

Organ antymonopolowy zważył co następuje

I. Dla uznania, że sprawa ma charakter antymonopolowy niezbędne jest ustalenie czy w okolicznościach sprawy doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. W świetle art. 1 ust. 1 ustawy antymonopolowej, celem regulacji w niej przyjętej jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk monopolistycznych i ochrona interesów konsumentów. Ustawa ta znajduje zatem zastosowanie jedynie wówczas, gdy zagrożony lub naruszony zostaje interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku. Przeto ustawa ta, w odniesieniu do przedsiębiorców, chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów, ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym. Działaniami wymierzonymi w tak rozumianą konkurencję, bądź skierowanymi w tak pojmowane interesy konsumentów, są zatem jedynie takie działania, które dotykają sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku, a więc gdy dotyczą nie sytuacji pojedynczego przedsiębiorcy czy konsumenta, lecz zaburzeń na rynku, w rozumieniu negatywnych zjawisk charakteryzujących jego funkcjonowanie. Ingerencja organu antymonopolowego uzasadniona jest tylko wówczas, gdy służy ochronie tak pojętej konkurencji lub interesu konsumentów. Celem ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie jest więc ochrona prywatnoprawnego interesu przedsiębiorcy bądź konsumenta.
Dlatego też warunkiem koniecznym w niniejszej sprawie do stwierdzenia naruszenia przez PWiK Sp. z o.o. przepisów niniejszej ustawy jest wykazanie, iż działaniami tego przedsiębiorcy mógł zostać dotknięty szerszy krąg uczestników rynku, tj. w tym przypadku konsumentów czyli gospodarstwa domowe.

W niniejszej sprawie niewątpliwie występuje ochrona interesu publicznoprawnego, bowiem skutkami działań PWiK Sp. z o.o. polegającymi na braku różnicowania cen na taryfowe grupy odbiorców został dotknięty szerszy bliżej nie określony krąg odbiorców należący do grupy gospodarstwa domowe w Gminie Gliwice. Odbiorcy ci poprzez brak różnicowania przez PWiK Sp.z o.o. opłat za dostawę wody na taryfowe grupy odbiorców, byli zmuszeni do uiszczania nieuczciwych cen za dostawę wody i ponoszenia większych ciężarów finansowych z tego tytułu niż wynikałoby to z rzeczywiście ponoszonych kosztów. Wobec powyższego niniejsze postępowanie antymonopolowe niewątpliwie toczy się w interesie publicznym a nie indywidualnym.
Tym samym zastosowanie przepisów ustawy antymonopolowej do oceny działania PWiK Sp. z o.o. jest uzasadnione.

Należy również wskazać, iż zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 27 sierpnia 2003r. sygn. akt I CK 185/03) oraz Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (wyrok z dnia 18 lutego 2004r. sygn. Akt XVII Ama 34/03), kompetencje rady gminy i Prezesa UOKIK w zakresie oddziaływania na ceny usług przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego nie pozostają we wzajemnym stosunku przepisów ogólnych do szczególnych, a ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę nie wyłącza kompetencji Prezesa Urzędu w zakresie art. 9 w związku z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej. Zgodnie z art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, organy gminy dokonują jedynie sprawdzenia czy taryfy

dołączone do wniosku zostały opracowane zgodnie z przepisami tej ustawy oraz weryfikują koszty o jakich mowa w art. 20 ust. 4 pkt 1 tej ustawy czyli koszty związane ze świadczeniem usług, poniesione w poprzednim roku kalendarzowym, pod względem celowości ich ponoszenia, z uwzględnieniem planowanych zmian tych kosztów w roku obowiązywania taryfy. Natomiast w odróżnieniu od postępowania regulacyjnego organów gminy, przepisy ustawy antymonopolowej stwarzają możliwość kwestionowania przez Prezesa UOKiK alokacji poszczególnych kosztów, wysokości zaplanowanego zysku, wysokości cen, w tym badania czy stosowane ceny nie są nieuczciwe, nadmiernie wygórowane czy zbyt niskie, co może oznaczać naruszenie przez przedsiębiorcę art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej. Dlatego też kompetencje Prezesa Urzędu nie ograniczają się do badania tylko niektórych składników ceny, jak w postępowaniu o zatwierdzenie taryf. Z powyższego wynika, iż niezależnie od organów samorządu terytorialnego, Prezes Urzędu posiada kompetencje badania oraz kwestionowania wysokości cen za dostawę wody oraz odprowadzanie ścieków poszczególnym grupom odbiorców przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej zakazane jest nadużycie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej, polegające na bezpośrednim narzucaniu nieuczciwych cen. Przepis ten nie definiuje w sposób jednoznaczny jaką cenę można uznać za nieuczciwą. Ustawodawca jedynie przykładowo zdefiniował, iż przez cenę nieuczciwą można uznać cenę nadmiernie wygórowaną lub rażąco niską. Wobec powyższego ocena czy dane warunki są nieuczciwe winna być dokonywana na podstawie wyważenia interesów stron umowy z uwzględnieniem zasady ekwiwalentności świadczeń tj. czy pobierana cena odpowiada ponoszonym kosztom.
Tym samym warunkami koniecznymi do stwierdzenia naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek:
- posiadanie pozycji dominującej,
- nadużywanie tej pozycji,
- narzucanie cen,

oraz wykazanie, iż
- ceny te są nieuczciwe

Posiadanie pozycji dominującej

Do wykazania, iż przedsiębiorca nadużywa pozycji dominującej na rynku konieczne jest udowodnienie, że przedsiębiorca stosujący praktykę, posiada pozycję dominującą na rynku właściwym w danej sprawie. Warunkiem niezbędnym do powyższego konieczne jest określenie rynku właściwego w danej sprawie oraz określenie pozycji na tym rynku przedsiębiorcy stosującego praktykę. Ustawodawca w art. 4 pkt 9 w/w ustawy, zdefiniował, iż przez pozycję dominującą należy rozumieć pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%. Z kolei pkt 8 tego artykułu, definiuje, iż rynkiem właściwym jest rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Tym samym elementem niezbędnym do wyznaczenia rynku właściwego w danej sprawie jest jego zdefiniowanie po względem produktowym oraz geograficznym.
Przedmiotem działalności PWiK Sp. z o.o. jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz innych podmiotów w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków. Tym samym przedsiębiorca ten działa na rynku produktowym dostawy wody oraz odprowadzania ścieków.

Niniejsze postępowanie dotyczy stosowanych przez PWiK Sp. z o.o. cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków obowiązujących na terenie Gminy Gliwice. Z uwagi na technologię dostarczania wody (za pomocą sieci wodociągowej) i odprowadzania ścieków (siecią kanalizacyjną) rynek w aspekcie geograficznym wyznaczany jest przez zasięg obu tych sieci. Zatem rynkiem geograficznym w tej sprawie jest rynek wyznaczony terytorialnie poprzez sieć wodociągową i kanalizacyjną na obszarze Gminy Gliwice.
Tym samym rynkiem właściwym w tej sprawie jest rynek dostawy wody oraz odprowadzania ścieków na obszarze wyznaczonym zasięgiem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej za pośrednictwem, której PWiK Sp. z o.o. świadczy usługi dostawy wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Gliwice.
Na tak zdefiniowanym rynku przedsiębiorca ten nie spotyka się z konkurencją ze strony innego przedsiębiorcy, który w sposób zarobkowy świadczyłby tego rodzaju usługi (karta nr 48). Tym samym jest tzw. „monopolistą naturalnym" i należy uznać, iż w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy antymonopolowej przedsiębiorca ten posiada na tym rynku pozycję dominującą. Dlatego też działania tego przedsiębiorcy podlegają ocenie w świetle art. 8 ustawy antymonopolowej.

Nadużywanie pozycji dominującej

Drugim czynnikiem niezbędnym do udowodnienia PWiK Sp. z o.o. naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej jest wykazanie, iż przedsiębiorca ten nadużywa pozycji dominującej na rynku, poprzez oddziaływanie na interesy konsumentów lub konkurentów w stopniu niemożliwym do zaistnienia w przypadku, gdyby podejmujący je przedsiębiorca działał na rynku w warunkach wolnej konkurencji. Samo posiadanie pozycji dominującej nie narusza przepisów ustawy antymonopolowej, narusza je dopiero określone działanie przejawiające się w stosowaniu zakazanych praktyk ograniczających konkurencję o jakich mowa w przepisach tej ustawy. Posiadanie bowiem pozycji dominującej na rynku powoduje, iż przedsiębiorca dysponuje na rynku siłą ekonomiczną, przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale i działać w dużym stopniu niezależnie od zachowania swych kontrahentów, a w szczególności eksploatować swoją pozycję ich kosztem.
Wobec powyższego w niniejszej sprawie konieczne jest udowodnienie, iż PWiK Sp. z o.o. nadużywa pozycji dominującej na rynku świadczenia usług dostawy wody i odprowadzania ścieków poprzez narzucanie nieuczciwych cen, w drodze obciążania odbiorców wody i odprowadzających ścieki opłatami w tej samej wysokości bez różnicowania na taryfowe grupy odbiorców, co stanowi praktykę ograniczającą konkurencję o jakiej mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej.

Narzucanie cen

Dla stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę posiadającego pozycję dominującą na rynku praktyki polegającej na narzucaniu cen, niezbędne jest wykazanie przesłanki jej narzucania. Narzucanie musi mieć charakter przymusowy, wymuszony przez przedsiębiorcę posiadającego pozycję dominującą. Zgodnie z ustaleniami dokonanymi w części opisującej stan faktyczny, opłaty za dostawę wody oraz odprowadzanie ścieków, ustalane są przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zgodnie z zasadami zawartymi w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (…) oraz w rozporządzeniu w sprawie określania taryf (…) i zatwierdzane są uchwałą rady gminy. Po zatwierdzeniu tych taryf, przedmiotowe opłaty obowiązują wszystkich odbiorców wody i odprowadzających ścieki na terenie działalności tego przedsiębiorcy. Opłaty te wchodzą w życie również w przypadku nie przyjęcia tych taryf, w określonym w odrębnych przepisach terminie.

Powyższe oznacza, iż wysokość obowiązujących opłat za dostawę wody i odprowadzanie ścieków nie podlega negocjacjom z odbiorcami usług wodociągowo-kanalizacyjnych. Poszczególni odbiorcy nie posiadają realnego wpływu na wysokość tych opłat zawartych w taryfach. Oznacza to, że wysokość opłat za dostawę wody i odprowadzanie ścieków, jest narzucana odbiorcom.

1. Nieuczciwe ceny za dostawę wody

Jak wskazano to na str. niniejszej decyzji, art. 8 ust. 2 pkt 1 nie definiuje w sposób jednoznaczny jaką cenę można uznać za nieuczciwą, jak również według jakich mierników należy ustalić jaka cena jest uczciwa. Ustawodawca jedynie przykładowo zdefiniował, iż przez cenę nieuczciwą można uznać cenę nadmiernie wygórowaną lub rażąco niską. Natomiast Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004r. (sygn. akt. III SK 50/04), uznał, iż „nieuczciwa cena" może być odniesiona do przypadku, w którym przedsiębiorca, kalkulując cenę uwzględnia koszt, który nie został przez niego poniesiony w związku ze sprzedażą towaru lub świadczeniem usług na rzecz konkretnego kontrahenta, przy czym nie ma znaczenia czy w taki sposób skalkulowana cena jest „nadmiernie wygórowana". Zdaniem Sądu Najwyższego zawężenie zakresu stosowania zakazu z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej, wyłącznie do przypadków stosowania cen nadmiernie wygórowanych, byłoby zawężeniem zakresu stosowania tego przepisu. Innymi słowy, pojęcie ceny nieuczciwej obejmuje również cenę bezzasadną, nie posiadającą ekwiwalentu w postaci świadczonych usług przez podmiot pobierający takie opłaty.
Dlatego też ocena czy dana cena jest nieuczciwa, winna być dokonywana na podstawie wyważenia interesów stron z uwzględnieniem zasady ekwiwalentności świadczeń tj. czy pobierana cena odpowiada ponoszonym kosztom.

Jak opisano to na wcześniejszych stronach niniejszej decyzji, PWiK Sp. z o.o. wyodrębniło jedną grupę dostawców wody (tj. gospodarstwa domowe, dostawców przemysłowych oraz pozostałych), gdyż jego zdaniem brak jest różnic w kosztach dostaw wody dla tych odbiorców. Woda dla tych odbiorców pobierana jest z tych samych ujęć oraz poddawana jest tym samym procesom uzdatniania.

Jednakże w ocenie organu antymonopolowego sam fakt nie wyodrębnienia poszczególnych grup taryfowych nie oznacza, iż przedsiębiorca dopuścił się stosowania nieuczciwych cen. Podobnie samo twierdzenie PWiK Sp. z o.o., że koszty dostawy wody dla poszczególnych grup taryfowych są takie same, gdyż woda pobierana jest z tych samych ujęć oraz poddawana jest tym samym procesom uzdatniania, nie oznacza, iż rzeczywiście brak jest różnic w kosztach dostawy wody dla poszczególnych grup odbiorców. Dlatego też warunkiem niezbędnym do wykazania, iż cena dostawy wody jest nieuczciwa, jest wykazanie w tym postępowaniu, iż istnieją różnice w kosztach dostawy wody dla poszczególnych odbiorców.

Jak wskazano to w opisie stanu faktycznego, podstawą prawną sporządzenia kalkulacji cen za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków są przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (…) oraz rozporządzenia w sprawie określenia taryf (…). W myśl art. 20 tej ustawy, taryfę określa się na podstawie niezbędnych przychodów po dokonaniu ich alokacji na poszczególne taryfowe grupy odbiorców. Ponadto ceny i stawki opłat określone w taryfie, różnicowane są dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług na podstawie udokumentowanych różnic kosztów. Podstawę opracowania taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków stanowi ustalanie poziomu niezbędnych przychodów uwzględniających m.in. koszty eksploatacji oraz utrzymania, opłaty za korzystanie ze środowiska, marża zysku i inne. Zgodnie z § 10 zarówno rozporządzenia w sprawie określenia taryf z 2002r. oraz aktualnie obowiązującego rozporządzenia, przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne określa alokację kosztów dla zaopatrzenia w wodę na taryfowe grupy odbiorców. Ponadto zgodnie z § 3 pkt 1 tego rozporządzenia, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opracowuje taryfy w sposób zapewniający eliminowanie subsydiowania skrośnego.

Taryfy, które miały obowiązywać w 2005r. zostały przedłożone PWiK Sp. z o.o. do zatwierdzenia w październiku 2004r. Do opracowania tych taryf wzięto pod uwagę koszty jakie ponosi ten przedsiębiorca z tytułu działalności dostawy wody oraz odprowadzania ścieków, które w ocenie tego przedsiębiorcy są takie same dla wszystkich grup odbiorców. Z wniosku o zatwierdzenie na 2005r. taryf oraz dołączonych do niego tabel (karty od nr 143 do nr 176) wynika, że przedsiębiorca ten przyjął, iż koszt opłaty za korzystanie ze środowiska wyniesie w 2005r.

1.200.000 zł. (karta nr 148). Przedsiębiorca nie ustalał odrębnie tego kosztu dla gospodarstw domowych, przemysłu i innych celów. Podobnie również inne pozycje kosztów zaopatrzenia w wodę zostały ustalone bez podziału na poszczególne grupy taryfowe. Marżę zysku dla zaopatrzenia w wodę przyjęto na poziomie 0 zł.

W chwili opracowywania kalkulacji opłat za dostawę wody oraz odprowadzanie ścieków, obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. Nr 55, poz. 477). Zgodnie z § 9 tego rozporządzenia jednostkowa opłata za pobór 1 m^3 wody podziemnej wynosiła 0,086 zł. Jeżeli pobrana woda miała być wykorzystana do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe, jednostkowa stawka opłaty za pobór 1m^3 wody podziemnej wynosiła 0,051 zł. Natomiast jeśli pobrana woda podziemna była przeznaczona na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład albo bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi i farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania, jednostkowa stawka opłaty za pobór 1m^3 tej wody wynosiła 0,072 zł. Powyższe stawki opłat podlegały przemnożeniu przez współczynniki różnicujące wynikające z § 9 ust. 5 ww. rozporządzenia w zależności od dokonywanych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne procesów uzdatniania. Wynika z powyższego, iż stawki za pobór wody dla powyżej wymienionych celów są różne. Tym samym również koszty poboru wody dla tych celów są różne.
Jak wynika z uzasadnienia wniosku o zatwierdzenie taryf (karta nr 176), PWiK Sp. z o.o. stosuje jednolitą opłatę za dostawę wody dla wszystkich usługobiorców od 1996r. Zdaniem tego przedsiębiorcy decydujący wpływ na takie rozwiązanie wywarło ujednolicenie stawek opłat za korzystanie ze środowiska tj. za pobór wody. Właśnie ta pozycja kosztowa zdaniem PWiK Sp. z o.o. decydowała o wcześniejszych podziałach odbiorców usług na grupy. Jednakże jak wynika z ustaleń organu antymonopolowego, zgodnie z zapisami powyżej powołanego rozporządzenia, opłaty za pobór wody podziemnej nie są jednakowe, ale są zróżnicowane w zależności od tego dla jakich celów woda jest pobierana. Tym samym nieprawdziwe jest stanowisko PWiK Sp. z o.o. zawarte we wniosku o zatwierdzenie taryf na 2005r., iż przyczyną ujednolicenia stawek dla poszczególnych grup odbiorców jest ta sama wysokość opłaty za pobór wody dla wszystkich grup odbiorców. Również i kolejne rozporządzenia ustalające wysokość tej opłaty, a także i aktualnie obowiązujące rozporządzenie w sprawie ustalenia wysokości opłaty za pobór wody na poszczególne cele przewiduje, iż wysokość tych opłat jest różna (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska - Dz.U. Nr 279, poz. 2758 oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2005r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska - Dz.U. Nr 260, poz. 2176). Także i wcześniejsze akty prawne ustalające wysokość tej opłaty przewidywały jej różną wysokość w zależności od celu na jaki woda była pobierana, gdyż począwszy od 1993r. opłaty za pobór wody podziemnej na cele socjalne tj. zaopatrzenia ludności jak również cele przemysłowe były różne (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1993r. w sprawie opłat za szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych - Dz.U. Nr 133, poz. 637 ze zmian.). Jedynie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 października 2001r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska obowiązujące do 31.03.2003r. (Dz.U. Nr 130, poz. 1453) przewidywało jedną stawkę za pobór 1m^3 wody podziemnej dla celów gospodarstw domowych oraz celów produkcyjnych. Z uwagi na to, iż wniosek o zatwierdzenie taryf na 2005r. był sporządzany w październiku 2004r., przedsiębiorca ten jako profesjonalnie działający na tym rynku, musiał zdawać sobie sprawę z tego, iż opłaty za pobór wody dla poszczególnych celów były różne.

Wynika z powyższego, iż przedsiębiorca ten opracowując taryfy na 2005r., w kalkulacji opłaty za dostawę wody nie uwzględnił, iż wysokość opłaty za korzystanie ze środowiska tj. za pobór wody jest różna dla różnych grup odbiorców. Tym samym przedsiębiorca ten nie uwzględnił różnic w kosztach dostawy wody dla poszczególnych grup odbiorców tj. przede wszystkim dla gospodarstw domowych oraz odbiorców przemysłowych, co powinien był dokonać biorąc pod uwagę zapis zawarty w art. 20 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (…) mówiący o tym, iż ceny i stawki opłat określone w taryfie, różnicowane są dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców na podstawie udokumentowanych różnic kosztów. Dokumentem, z którego wynikają różnice w kosztach poboru wody w zależności od celów dla których jest pobierana, jest z pewnością

obowiązujące w chwili sporządzenia taryf, rozporządzenie wykonawcze różnicujące wysokość opłat za pobór wody dla poszczególnych grup odbiorców.

Jak wynika z wykazu kosztów bezpośrednich w latach wcześniejszych niż 2005r. (karta nr 154), wysokość kosztu opłaty za korzystanie ze środowiska wynosiła: w 2003r. - 1.083.924,18 zł., a w 2004r. - 941.190,12 zł. Natomiast na 2005r. przyjęto wysokość tego kosztu jako 1.200.000 zł. Sposób ustalenia wysokości tego kosztu został przedstawiony przez PWiK Sp. z o.o. w piśmie z dnia 07.10.2005r. (karty nr 255 i 256). Z przedstawionego w tym piśmie wyliczenia wynika (karta nr 256), iż przedsiębiorca ten ustalając wysokość tego kosztu, uwzględnił ilość wody dostarczanej dla gospodarstw domowych oraz pozostałych odbiorców w tym przemysłowych, wielkość współczynników różnicujących wynikających z § 9 ust. 5 obowiązującego wówczas rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska, których wysokość jest różna w zależności od procesów uzdatniania wody oraz wysokość opłat za korzystanie ze środowiska za pobór wody dla tych grup odbiorców wynikających z tego rozporządzenia. Z przedstawionych przez PWiK Sp. z o.o. wyliczeń wynika, iż przyjęto za pobór wody dla celów gospodarstw domowych opłatę w wysokości 0,051 zł., natomiast za pobór wody dla pozostałych odbiorców w wysokości 0,086 zł. Opłaty te odpowiadają wysokości opłat za pobór wody podziemnej dla tych celów wynikających z ww. rozporządzenia. W wyniku dokonanych przez PWiK Sp. z o.o. wyliczeń przedsiębiorca ten ustalił koszt opłaty za pobór wody w wysokości 873.574,46 zł. (karta 257). Jednakże w kalkulacji opłaty za dostawę wody na 2005r. pomimo powyższych wyliczeń, PWiK Sp. z o.o. przyjęło koszt opłaty za pobór wody w wysokości 1.200.000 zł. czyli znacznie wyższy niż wynika to z przedstawionych przez tego przedsiębiorcę wyliczeń. Jak wyjaśnił PWiK Sp. z o.o., przyczyną przyjęcia tego kosztu w takiej wysokości była możliwość ewentualnych i nieprzewidzianych zmiany przepisów oraz ewentualny wzrost opłat za korzystanie ze środowiska. Dlatego też przyjęto w kalkulacji opłat za dostawę wody, koszt poboru wody w wysokości 1.200.000 zł. tj. wartość o ok. 37% wyższą niż wynika to z przedstawionych przez tego przedsiębiorcę wyliczeń. Należy zauważyć, iż wzrost opłaty za pobór wody podziemnej wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. nr 279, poz. 2758), w porównaniu do poprzednio obowiązującego rozporządzenia nie był znaczny, gdyż wynosił tylko 0,001zł./m^3, czyli ok. 1,1% w stosunku do opłaty pobieranej uprzednio. Natomiast opłata za pobór wody dla celów gospodarstw domowych nie uległa zmianie. Wobec powyższego należy uznać, iż przyjęcie w kalkulacji opłaty za pobór wody kosztu wyższego o 37%, w przypadku jeśli wzrosła zaledwie tylko jedna opłata i to tylko o ok. 1%, było nie uzasadnione.

Należy również zauważyć, iż również w latach wcześniejszych wzrost opłaty za korzystanie ze środowiska nie był znaczny. Poniżej przedstawiono kształtowanie się wysokości opłaty za pobór wody podziemnej dla celów gospodarstw domowych oraz innych celów w ciągu ostatnich kilku lat:

Podstawa prawna	Opłaty za pobór wody podziemnej dla celów w zł/m3	
	Gospodarstw domowych	Innych celów
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 października 2001r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska.	0,084	
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska.	0,051	0,086
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska.	0,051	0,087
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2005r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska.	0,053	0,09

Ponadto również w okresie obowiązywania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1993r. w sprawie opłat za szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych, podwyżki opłat nie

były znaczne. Powyższe opłaty każde przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, powinno pomnożyć przez odpowiednie współczynniki różnicujące wynikające z ww. rozporządzeń, w zależności od stosowanych procesów uzdatniania wody.
Wobec powyższego w ocenie organu antymonopolowego nieuzasadnione było przewidywanie przez PWiK Sp. z o.o. wzrostu tej opłaty aż o 37% w 2005r. Tym samym przyjęcie w kalkulacji kosztu opłat za korzystanie ze środowiska w wysokości 1.200.000 zł. nie odpowiadało rzeczywiście ponoszonym nakładom z tego tytułu.
O nierzetelności ustalenia powyższego kosztu, pomimo przedstawionych przez tego przedsiębiorcę w piśmie z dnia 07.10.2005r. wyliczeń (karta nr 257), świadczyć może również twierdzenie PWiK Sp. z o.o. zawarte we wniosku o zatwierdzenie taryf także na 2006r. (karta nr 364), iż opłaty za pobór wody są w jednakowej wysokości oraz odmienne od powyższego stanowisko zajęte w ww. piśmie skierowanym do organu antymonopolowego, z którego wynika, iż przedsiębiorca ten uwzględnił różnice w kosztach poboru wody dla poszczególnych grup odbiorców. Dlatego też organ antymonopolowy nie dał wiary wyjaśnieniom PWiK Sp. z o.o. zawartym, w piśmie z dnia 07.10.2005r. mówiącym o tym, iż uwzględniono różnice w opłatach za pobór wody dla poszczególnych grup odbiorców, co prowadziłoby do wniosku, iż koszt ten został ustalony prawidłowo. Świadczy o tym przede wszystkim przyjęcie w kalkulacji opłaty za dostawę wody, kosztu opłaty za pobór wody w wysokości znacznie wyższej niż ponoszone nakłady z tego tytułu, co oznacza, iż wysokość tego kosztu została ustalona w sposób dowolny, w oderwaniu od rzeczywiście ponoszonych kosztów z tego tytułu.
Ponadto z racji tego, że PWiK Sp. z o.o. we wniosku o zatwierdzenie taryf uważało, iż opłaty za pobór wody są w jednakowej wysokości, organ antymonopolowy przeprowadził orientacyjne wyliczenie ile wynosiłby koszt opłaty za pobór wody, w przypadku przyjęcia wysokości tej opłaty dla wszystkich grup odbiorców w jednakowej wysokości tj. w wysokości 0,051zł./m3 oraz 0,086zł./m3, w oparciu o przedstawione przez tego przedsiębiorcę w piśmie z dnia 07.10.2005r. założenia.
Z przeprowadzonych przez organ antymonopolowy wyliczeń dokonanych na podstawie przedstawionych przez PWiK Sp. z o.o. założeń w piśmie z dnia 07.10.2005r. w zakresie ilości wody pobranej na poszczególne cele wynika, iż przy przyjęciu iż opłata za pobór wody na wszystkie cele wynosi 0,051zł/m^3, koszt opłat za korzystanie ze środowiska wyniósłby 659.081,8 zł./m3. Natomiast przy założeniu, iż koszt poboru wody dla wszystkich grup odbiorców wynosi 0,086zł/m^3, ogólny koszt opłat za pobór wody wyniósłby 1.216.312,84 zł. Oznacza to, iż przyjęty w kalkulacji koszt opłat za korzystanie ze środowiska w wysokości 1.200.000 zł. odpowiada w przybliżeniu przyjęciu opłaty za pobór wody w wysokości 0,086 zł./1m^3 dla wszystkich grup odbiorców w tym i dla gospodarstw domowych. Biorąc pod uwagę twierdzenie PWiK Sp. z o.o. zawarte we wniosku o zatwierdzenie taryf, iż opłaty za pobór wody dla wszystkich grup odbiorców są jednakowe, rodzi się domniemanie, iż przyjęto opłatę za pobór wody dla wszystkich odbiorców w wysokości 0,086 zł./m^3 .
Z powyższego wynika, iż przedsiębiorca ten w sposób nierzetelny, w oderwaniu od obowiązującego wówczas rozporządzenia w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska oraz w sposób odbiegający od faktycznie ponoszonych kosztów, przyjął wysokość kosztu opłat za korzystanie ze środowiska. Tym samym wysokość tego kosztu przyjęta w kalkulacji jest nieekwiwalentna, w stosunku do rzeczywiście ponoszonych przez PWiK Sp. z o.o. kosztów z tego tytułu.
Z kolei przyjęcie w sposób nieuprawniony we wniosku o zatwierdzenie taryf, wbrew obowiązującym przepisom wykonawczym, iż koszt poboru wody dla gospodarstw domowych i odbiorców przemysłowych jest taki sam, spowodował, iż przedsiębiorca ten nie dokonał alokacji kosztu zaopatrzenia w wodę na grupy odbiorców: gospodarstwa domowe oraz przemysłowych odbiorców usług. Brak odpowiedniej alokacji kosztów spowodował z kolei, wyodrębnienie tylko jednej grupy odbiorców usług i jednej opłaty za dostawę wody. Działania takie spowodowały, iż gospodarstwa domowe uiszczały opłaty za dostawę wody w wysokości nieekwiwalentnej do ponoszonych przez PWiK Sp. z o.o. kosztów z tego tytułu. Tym samym opłata za pobór wody uiszczana przez gospodarstwa domowe w tej samej wysokości co odbiorcy przemysłowi, jest

bezzasadna i nie posiada ekwiwalentu w ponoszonych przez tego przedsiębiorcę kosztach z tego tytułu, co czyni tę cenę nieuczciwą.

Dlatego też organ antymonopolowy dokonał orientacyjnego wyliczenia, jak kształtowałaby się wysokość opłat za dostawę wody gospodarstwom domowym oraz odbiorcom przemysłowym, w przypadku przyjęcia kosztu opłat za korzystanie ze środowiska w wysokości rzeczywiście ponoszonej czyli 873.574,46 zł., dokonania alokacji tego kosztu na poszczególne taryfowe grupy odbiorców proporcjonalnie do ilości dostarczonej tym odbiorcom wody oraz alokacji pozostałych kosztów przypadających na tę działalność odpowiednio do ilości sprzedanej wody poszczególnym grupom odbiorców. Jak ustalił organ antymonopolowy przy przyjęciu powyższego, odbiorcy należący do grupy gospodarstwa domowe uiszczaliby netto ok. 3,19 zł./m^3 wody, natomiast pozostali odbiorcy ok. 3,27 zł./m^3 (karta nr 368). Tym samym gospodarstwa domowe uiszczałyby w 2005r. za 1m^3 opłatę o ok. 6 groszy niższą niż wynikało to z taryfy obowiązującej w 2005r.
Niewielka skala niesłusznie ponoszonych kosztów przez gospodarstwa domowe, w ocenie organu antymonopolowego nie może usprawiedliwiać nieuczciwie pobieranej opłaty za dostawę wody w takiej samej wysokości co pozostali odbiorcy. Należy zauważyć, iż przykładowo w przypadku przeciętnej 4 osobowej rodziny, mającej w gospodarstwie domowym wodociąg, ubikację, łazienkę oraz w zależności od tego czy posiada lokalne czy też centralne źródło ciepłej wody, biorąc pod uwagę średnie normy zużycia wody wynikające z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody (Dz.U. Nr 8, poz. 70), wysokość niesłusznie pobranych opłat w skali roku, wynosi od ok. 8,64 zł. do 15,55 zł. Natomiast w przypadku gdyby rozpatrywana przez PWiK Sp. z o.o. praktyka miała miejsce także i w następnych latach, gospodarstwa domowe w dalszym ciągu, przez wiele lat ponosiłyby ciężary finansowe, których nie powinny ponosić, w przypadku rzetelnego sporządzania kalkulacji kosztów oraz ich alokacji na taryfowe grupy odbiorców.
Nie bez znaczenia jest również fakt, iż przedsiębiorca ten ok. (…)% sprzedawanej przez siebie wody, sprzedaje na cele przemysłowe, w tym dla celów gdzie woda wchodzi w bezpośredni kontakt z art. spożywczymi. Jednakże pomimo tego, przedsiębiorca ten nie uwzględnia różnych wysokości opłat za pobór wody dla tych celów wynikających z przepisów rozporządzenia wykonawczego i nie ustala odrębnej opłaty za dostawę wody dla tych celów.
Powyższe ustalenia są również aktualne dla opłat za dostawę wody wynikających z taryf obowiązujących w 2006r. Co prawda PWiK Sp. z o.o. w toku tego postępowania, nie podwyższyło opłat za dostawę wody w porównaniu do roku 2005, jednakże ceny te nadal są nieuczciwe. Przedsiębiorca ten tak jak w kalkulacji opłat za dostawę wody na 2005r., przyjął iż koszt opłat za korzystanie ze środowiska w 2006r. wyniesie 1.200.000 zł. (karta 336) pomimo tego, iż planowany koszt z tego tytułu został wyliczony przez PWiK Sp. z o.o. na 951.630,47 zł. (karta nr 329). Nie dokonano alokacji tego kosztu na poszczególne grupy taryfowe pomimo tego, iż tak jak w latach poprzednich koszt poboru wody na cele zaopatrzenia ludności i na cele socjalno-bytowe oraz na cele przemysłowe jest różny. Również nie dokonano alokacji pozostałych kosztów zaopatrzenia w wodę na poszczególne grupy taryfowe, co spowodowało, iż przyjęto opłatę za pobór wody dla gospodarstw domowych oraz odbiorców przemysłowych w tej samej wysokości tj. 3,25zł./m^3 netto. Natomiast jak orientacyjnie ustalił organ antymonopolowy na podstawie założeń przedstawionych we wniosku o zatwierdzenie taryf na 2006r. oraz informacji przekazanych przez przedsiębiorcę w piśmie z dnia 08.08.2006r. (karty od nr 328 do nr 365) opłaty te powinny wynosić dla gospodarstw domowych ok. 3,23 zł./m^3 natomiast dla pozostałych odbiorców ok. 3,28 zł./m^3 netto (karta nr 369).
Powyższe świadczy o tym, iż opłaty za pobór wody uiszczane przez gospodarstwa domowe są nieekwiwalentne w stosunku do ponoszonych przez PWiK Sp. z o.o. kosztów z tego tytułu. Dlatego też w ocenie organu antymonopolowego obciążanie przez tego przedsiębiorcę wszystkich odbiorców wody opłatami w tej samej wysokości, bez podziału na taryfowe grupy odbiorców, świadczy o narzucaniu nieuczciwych cen za dostawę wody, co stanowi naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej.

Stąd też orzeka się jak w punkcie I.1 sentencji niniejszej decyzji.

2. *Nieuczciwe ceny za odprowadzanie ścieków*

Organ antymonopolowy w punkcie I.1. niniejszej decyzji poczynił ustalenia jaką cenę można uznać za nieuczciwą w rozumieniu art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej. Ustalenia te znajdują również swoje zastosowanie przy ocenie czy obciążanie dostawców ścieków opłatami w jednakowej wysokości bez różnicowania na taryfowe grupy odprowadzających ścieki, stanowi naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 tej ustawy.

Jak wykazano to na str. 5 i 6 niniejszej decyzji dotyczącej ustalenia stanu faktycznego, PWiK Sp. z o.o. wprowadziło jednolite stawki opłat za odprowadzanie ścieków z uwagi na to, iż jego zdaniem ścieki odprowadzane zarówno przez gospodarstwa domowe jak i dostawców przemysłowych są ściekami komunalnymi, czyli zgodnie z art. 2 pkt 10 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę są mieszaniną ścieków bytowych i przemysłowych. Dlatego też dostawcy ścieków przemysłowych (karta nr 49) zawierając z tym przedsiębiorcą umowę o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków, podpisują również załącznik, który określa obowiązujące normy jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzone do publicznej sieci kanalizacyjnej. Ponadto zgodnie z „Regulaminem usług dostawy wody i odbioru ścieków świadczonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne na terenie miasta Gliwice", jeśli skład ścieków przekracza dopuszczalne normy wówczas przedsiębiorca ten ma prawo nakazać zastosowanie niezbędnych urządzeń podczyszczających (karta nr 135), określić odrębne warunki odbioru ścieków czy też pobrać opłatę dodatkową. W celu wykonania powyższego zobowiązania laboratorium PWiK Sp. z o.o. dokonuje badania próbek ścieków przedsiębiorców przemysłowych i w przypadku przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń pobiera stosowane opłaty dodatkowe. Wykaz przedsiębiorców od których w 2004r. oraz 2005r. pobrano opłaty dodatkowe, przedsiębiorca przedstawił w piśmie z dnia 7 października 2005r. (karta nr 272).

Co prawda ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu (…) definiuje pojęcia ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, jednakże żaden przepis nie określa norm dotyczących stopnia ładunku zanieczyszczeń dla poszczególnych rodzajów ścieków. Jak wynika z treści umów o dostawę wody, oraz z informacji zebranych w niniejszym postępowaniu część odbiorców wody i odprowadzających ścieki, pobiera wodę dla celów socjalnych oraz technologicznych i przemysłowych. Wobec czego można domniemywać, iż również ścieki odprowadzane przez tych przedsiębiorców są mieszaniną ścieków bytowych i przemysłowych.

Jednakże w ocenie organu antymonopolowego PWiK Sp. z o.o. podjęło niezbędne działania mające na celu zapobieżenie ponoszeniu przez gospodarstwa domowe kosztów ich oczyszczania poprzez określenie w załącznikach do umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń. Ponadto przedsiębiorcy przemysłowi zostali zobowiązani do podania się kontrolom jakości ścieków oraz do uiszczania dodatkowych opłat w przypadku przekroczenia stężeń. Jak wynika z posiadanych informacji, PWiK Sp. z o.o. dokonuje kontroli jakości ścieków i obciąża przedsiębiorców odprowadzających ścieki zawierające ponad umowne ładunki zanieczyszczeń (karta nr 272). Tym samym jeśli jakość ścieków odprowadzanych przez przedsiębiorców nie odpowiada normom dla ścieków socjalno-bytowych, przedsiębiorcy ci obciążani są dodatkowymi opłatami za oczyszczanie tych ścieków.

Wobec powyższego w ocenie organu antymonopolowego brak jest podstaw do uznania, iż z uwagi na to, że koszty oczyszczania 1m^3 ścieków, odbiorców należących do grupy gospodarstwa domowe oraz dla odbiorców przemysłowych są różne, PWiK Sp. z o.o. powinno wyodrębniać osobno te dwie grupy taryfowe. Co prawda koszty oczyszczania ścieków komunalnych zawierających w sobie ścieki przemysłowe są z pewnością wyższe niż ścieków socjalno-bytowych, jednakże koszty ich oczyszczania ponoszą przedsiębiorcy przemysłowi z uwagi na uiszczanie opłat dodatkowych, a nie gospodarstwa domowe.

Dlatego też w ocenie organu antymonopolowego brak jest podstaw do uznania, iż nie różnicowanie opłat za odbiór ścieków na poszczególne taryfowe grupy odbiorców powoduje, iż PWiK Sp. z o.o. stosuje nieuczciwe ceny za odprowadzanie ścieków. Wobec tego w ocenie organu

antymonopolowego brak jest podstaw do uznania, iż brak różnicowania stawek opłat za odprowadzanie ścieków na taryfowe grupy odbiorców, stanowi praktykę ograniczającą konkurencję o jakiej mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej, polegającą na stosowaniu nieuczciwych cen za odbiór ścieków.

Stąd też orzeka się jak w punkcie I.2 sentencji niniejszej decyzji.

3. Stosownie do art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy antymonopolowej, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną, jeżeli przedsiębiorca ten dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 5 w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 6 i 7, lub zakazu o jakim mowa w art. 8 tej ustawy, w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego przez tego przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Wysokość nałożonej kary powinna spełniać funkcję prewencyjną tj. zapobiegać w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy, a także i represyjną tj. stanowić reperkusję za jej naruszenie.
Organ antymonopolowy uznał w punkcie I.1 niniejszej decyzji, iż działania PWiK Sp. z o.o. naruszyły art. 8 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy, co wykazano w uzasadnieniu do tego punktu decyzji.
Dlatego też organ antymonopolowy uznał za celowe nałożenie na tego przedsiębiorcę kary pieniężnej. Kary pieniężne stosowane są w sytuacjach, gdy zachowanie przedsiębiorcy nie tylko jest bezprawne, ale można także sprawcy przypisać winę w znaczeniu subiektywnym. Analizując kwestię winy PWiK Sp. z o.o., należy stwierdzić, iż jako przedsiębiorca o wieloletnim doświadczeniu, powinien sobie zdawać sprawę, że podejmowanymi decyzjami nie może stosować praktyk ograniczających konkurencję, w tym narzucać odbiorcom nieuczciwe ceny. PWiK Sp. z o.o. powinno zdawać sobie sprawę z uregulowań jakie nakłada na niego aktualnie obowiązująca ustawa antymonopolowa. Nałożenie kary pieniężnej ma być podkreśleniem winy tego przedsiębiorcy oraz naganności stosowania praktyk, które spowodowały w szczególności negatywne skutki dla odbiorców indywidualnych wody tj. gospodarstw domowych.
W związku z powyższym organ antymonopolowy uznał za uzasadnione nałożenie na PWiK Sp. z o.o. kary pieniężnej za naruszenie przepisów tej ustawy.

Biorąc pod uwagę przedstawione przez PWiK Sp. z o.o. sprawozdanie dotyczące osiągniętych w 2005r. przychodów (karta nr 314), maksymalny wymiar kary z uwzględnieniem zasad określonych w art. 101 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy mógł wynieść około 6.755.053 PLN. Organ antymonopolowy postanowił jednakże nałożyć na tego przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 34.000 PLN (słownie: trzydzieściczterytysiącezłotych), co stanowi ok. 0,5% kary maksymalnej jaką mógłby nałożyć za naruszenie przepisów tej ustawy.

Nakładając karę pieniężną w takiej wysokości organ antymonopolowy wziął pod uwagę fakt, iż praktyka ograniczająca konkurencję, polegająca na stosowaniu nieuczciwych cen wywarła negatywne skutki przede wszystkim dla gospodarstw domowych tj. konsumentów, którzy byli zmuszeni do uiszczania opłat wyższych niż powinni.
Ponadto stosowana przez PWiK Sp. z o.o. praktyka ma długotrwały charakter i nie została zaniechana po wszczęciu niniejszego postępowania.
Ustalając wysokość kary pieniężnej organ antymonopolowy wziął również pod uwagę, iż przedsiębiorca ten już po raz drugi naruszył przepisy ustawy antymonopolowej, gdyż decyzją nr RKT-33/2006 z dnia 09.06.2006r. organ antymonopolowy stwierdził stosowanie przez PWiK Sp. z o.o. praktyk ograniczających konkurencję oraz nałożył na podstawie art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy antymonopolowej, karę pieniężną w wysokości 12.000 zł.

Miarkując jednakże wysokość nakładanej kary pieniężnej, organ antymonopolowy wziął pod uwagę, że stosowana przez PWiK Sp. z o.o. praktyka ma ograniczony terytorialnie zasięg oddziaływania, gdyż poprzez swoje działania, przedsiębiorca ten naruszył zasady konkurencji tylko na tym lokalnym rynku świadczenia usług dostawy wody.
Ponadto należy wskazać, iż stosowana przez tego przedsiębiorcę praktyka nie ma charakteru nieodwracalnego, gdyż zaprzestanie stosowania stwierdzonej w tej decyzji praktyki, spowoduje

rozpoczęcie różnicowania cen za pobór wody na taryfowe grupy odbiorców i tym samym zaprzestanie stosowania nieuczciwych cen.

Zdaniem organu antymonopolowego kara pieniężna nałożona w powyższej wysokości pełni funkcję represyjną za naruszenie przepisów tej ustawy, gdyż podkreśla naganność zachowania tego przedsiębiorcy, który dopuścił się stosowania praktyk ograniczających konkurencję. Jednocześnie nałożona kara pełni funkcję prewencyjną, gdyż zapobiega stosowaniu w przyszłości sprzecznych z interesem publicznym praktyk ograniczających konkurencję.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności organ antymonopolowy uznał, iż kara pieniężna w w/w wysokości jest adekwatną sankcją finansową do stopnia naruszenia przez PWiK Sp. z o.o. przepisów tej ustawy.

Dlatego też postanowiono nałożyć na tego przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 34.000 zł.

Zgodnie z art. 105 ust. 4 ustawy antymonopolowej karę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji. Stąd też orzeczono jak punkcie I.3 sentencji niniejszej decyzji.

II. Zgodnie z art. 75 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów organ antymonopolowy rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

W niniejszym postępowaniu zarówno Spółdzielnia jak i PWiK Sp. z o.o. były reprezentowane przez pełnomocników (karty nr 291, 312 i 318). Organ antymonopolowy pismem z dnia 23.05.2005r. (karta nr 223) oraz z dnia 31.08.2006r. (karta nr 367) poinformował strony postępowania, iż w świetle art. 76 ustawy o ochronie konkurencji roszczenie o zwrot kosztów wygasa, jeżeli w terminie 7 dni od daty otrzymania powyższych pism, strony nie złożą spisu kosztów albo wniosku o przyznanie kosztów według przepisów odrębnych. W określonym w tych pismach terminie jedynie SM „Aleja Majowa" złożyła wniosek o przyznanie kosztów opłaty za wniosek o wszczęcie postępowania w wysokości 500 zł. (karta nr 230).

Analizując sprawę kosztów poniesionych przez strony w niniejszym postępowaniu w pierwszej kolejności należy wskazać art. 70 ust. 1 ustawy antymonopolowej, który stanowi, że w razie częściowego uwzględnienia żądań zawartych we wniosku o wszczęcie postępowania koszty poniesione przez strony będą wzajemnie zniesione lub stosunkowe rozdzielone. Prezes Urzędu może jednak nałożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli wniosek drugiej strony nie został uwzględniony jedynie w nieznacznej części.

Żądania Spółdzielni sformułowane we wniosku o wszczęcie postępowania zostały tylko częściowo uznane za trafne. W punkcie I.1 sentencji niniejszej decyzji organ antymonopolowy uznał zarzut Spółdzielni polegający na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dostawy wody na terenie Gminy Gliwice poprzez stosowanie nieuczciwych cen za dostawę wody w drodze pobierania od wszystkich odbiorców opłat w tej samej wysokości, bez różnicowania na poszczególne grupy taryfowe, za uzasadniony i co stanowi naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 tej ustawy i nakazał zaniechania jego stosowania.

Natomiast drugi z postawionych zarzutów Spółdzielni polegający na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku odprowadzania ścieków na terenie Gminy Gliwice poprzez stosowanie nieuczciwych cen za odprowadzanie ścieków w drodze pobierania od wszystkich odbiorców opłat w tej samej wysokości, bez różnicowania na poszczególne grupy taryfowe, nie został przez organ antymonopolowy uznany za uzasadniony, dlatego też w pkt I.2 niniejszej decyzji, nie stwierdzono stosowania tej praktyki za ograniczającą konkurencję.

Jak wynika z powyższego, zarzuty Spółdzielni zawarte we wniosku o wszczęcie postępowania potwierdziły się częściowo, co znalazło wyraz w punkcie I.1 sentencji niniejszej decyzji, zaś w części okazały się bezzasadne (punkt I.2). Takie rozstrzygnięcie postawionych zarzutów uzasadnia wzajemne zniesienie kosztów poniesionych przez strony w toku postępowania. Dlatego też zgodnie

z art. 70 ustawy antymonopolowej, z racji tyko częściowego uwzględnienia żądań zawartych we wniosku, organ antymonopolowy postanowił o wzajemnym zniesieniu kosztów tego postępowania.

Stąd postanowiono jak w punkcie II sentencji decyzji.

Na postanowienie zawarte w punkcie II niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 1 i ust. 6 ustawy antymonopolowej oraz art. 479(28) § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479 (28) § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964r. Nr 43, poz. 296 ze zmian.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.